

Mulgikiilside laule võistelus tõi kümme uut laulu

Tõine mulgikiilside laule võistelus sai läbi uhke konsserdige 15. oktoobrel Karksi-Nuia kultuurikeskuse, kos kanti ette kik kümme uut laulu. Võidulaulus valiti "Miu paradiis", millele tei viisi 13aastene Matti Meribel, kes esi laulu kah ette kand.

Matti Meribel õpip Imavere põhikoolin ja Paide muusikakoolin. "Mia elä küll Järvamaal, a juure ja süä om mul Mulgimaal. Miu vanaemä ja vanavanaemä om sündünü ja kasunu Mulgi-

maal, nemä om miule kah mulgi kiilt õpeten. Mõtte võistelusele tulla and miule vanavanatädi Osi Mare, kes om mulgi murdeluuleteje. Temä luulekoguden om poole luuletuse iki mulgi keelen. Temä unist joba ammu, et temä luuletus "Miu paradiis" saas laulus. Mia tei selle unistuse teos," kõnel Matt laulu sündümisest.

Pääle pääauinna anti vällä kolm eriauinä. Kige parembes koorilaulus valiti "Siikõrd tule keväd tõisiti", millele tei viisi Toomsalu Liisi ja sõna Ilves

Kristi, laul Mõisakülä kammerkuur Kungla. Siisama laul sai kah publiku lemmikus.

Eriauinä kige parembe lastelaulu iist sai "Kooliläts sevelõpulaul", millele tei viisi Lillepuu Tiina, sõna Ilves Kristi, laul Tarvastu gümnaasiumi mudilaskuur.

Kige mulgimiilsembe laulus tunnistedi laul "Sii om mu kodu", millele tei viisi Leitmaa Thea, sõna Jaska Vello, laul Tõrva lauluansambel.

Kokku saadeti Mulgi kultuuri instituudi kõrraldet võistelusele kümme uut laulu, millest enämbjagu ollive koorilaulu. Viise tei siikõrd neli inimest ja sõnade kirjutetejiti oli kah neli. Pääle joba nimetet lauljide ast võistelusel lauluge üles Sakala miiskuur ja konsserdi jaon laul Mulgi segäkuur kah kolm laulu.

Kige parembe valis vällä viieliikmeline indajide kogu. Indajide ulgan ollive Karksi-Nuia muusikakooli direktur, ansambelide Lõotsavägilase ja Lõotsanoobi iistvedäje Põldsepa Margus; mulgi keele õpeteteje Laande Alli; kultuurikõrraldeje, õppejõud ja koorijuhateje Mägra

Mulgikiilside laule võisteluse võit Matti Meribel oma kirjutet lauluge "Miu paradiis". Pildi pääl om ta üten tänupapre ja auinnas saadu sõbage. Pildi: TaaVID Meedia

Tõrva rahvamuusikaansambel Kirime tõi püüne pääle neli laulu.

Marju; Mulgi segäkoori juhateje Õmblus Kristjan ja Karksi-Nuia kultuurikeskuse juhateje Liivsoni Leana. Publiku lemmik tetti selges kohapääl ääletemisege.

Kate mulgikiilse lauluvõis-

telusege om mulke laulusalve manu tullu joba 22 uut laulu. Kolmas mulgikiilside laule võistelus om laanin aastel 2024.

Ilves Kristi toimeteje

Mõisakülä kammerkuur Kungla sai lauluge "Siikõrd tule keväd tõisiti" publiku lemmikus.

Tarvastu gümnaasiumi laululastel oli ette kanda mitu lustilist lastelaulu.

Mulgi vanemb Visteri Kalle: ütenkuun jõvvame kaugembele

Mia ole läbi ja lõhki Mulgi miis. Peri ole ma Elme kihelkonnast Alalt, sündünü Mulgimaa linnan Tõrvan. Miu juure om siin. Sugupuud uurin ole täädä saanu, et miu esivanembe om ollu põlvest põlve Elme kihelkonna mulgi. Sii tiip miul rõomu.

Võimalus süämege Mulgimaa iist seista om suur au ja mia ole selle võimaluse iist väige tänulik. Muduki om Mulgimaal ilus ja rahulik eläde. Ku arvame sija manu mulke ää nallasoone, sis omgi elu nagu lill. Pallu om kõneldu lugusit mulke edevusest ja ihnusest, a tihtipääle naarap mulk esiende üle. Siande nallage tettu pääle vaatamine om ju tervelele kah ää.

Mia usu, et nende kate Mulgi vanembes olemise aaste sihen saa ma kuulda pallu nallalugusit. Kindlaste akkap nii mõnigi neist miu ende kohta kah käimä. Mulke kokkuoidlikkuse ja

rikkuse üle om iki nalla visat ja kohe tulep miilde lugu sellest, ku pikne tare ümmer marut. Lei sis pikne suure puu maha. Mulgi peremiis vaades sis sedä jämet purus lüüdu kuuske ja üteli: "Jah, jõudu siul om, a raha siul ei ole."

Mulgi süükest pia mia lugu. Mulgimaalt om ju ulka süüke saanu eesti rahvussüükes. Kes sis ei täas Mulgi kapstit, Mulgi taari ja Mulgi putru. Mia ole paras magusesõber kah ja joba Mulgi korpe vaadeten tulep kodune tunne süämege. Mulgi puder lihakõrnide ja marineerit kurgige panep kohe käe luska järgi küüniteme.

Mulk mõist tüüd kah tetä ja selleperäst mia tää, et pääle nalla, kodukandi ja luuduse om meil viil muudki, mille iist seista ja mida edesi viia. Mia ole viil lühikest aiga pidänu Mulgi vanembe ammatit ja kigepäält tahaski omale selges tetä, mes mede kultuurinurme pääl kasvap. Selge sii, et kultuu-

Mulgi valla vallavanemb Jugomäe Imre ja Mulgi vanemb Visteri Kalle näidässive, kudas mulkel om iki küüdse ende poole. Pildi: Taavid Meedia

ri tulep oida ja siin ei ole vahet, kunkottal me eläme. Muduki võis meid, mulke olla rohkemb nätä – siin oles üttele-tõist õppi

setude käest. Meid om ju rohkemb ku neid, a nätä om meid vähemb. Ku mõtleme ariduse ja oma vaimuperänduse pääle, tulep iki ulka rohkemb kõnelde mulgi kultuurist ja keelest nii koduden, lasteaidun ku kuulen. Sedä saave tetä kik, kes Mulgimaad tähtsäs piave ja õppi ei ole ju kunagi ilda. Olgu sis õpmise kotus lasteaid, kus pääle õpeteji de kokatädi kah näituses söögist kõnelep, või kodu, kus emä-esä maimuksele mulgikiilsit muinasjutte ja lugusit pajateve. Mulgi keelen kõnelemine piase oleme siin egapäeväne asi ja sedä joba maast madalest.

Iki om vastutemist kergemb tõiste õlgu pääle lükäte. Kuigi mulgi kultuuri ja keele oidmise, uurmise ja edesiviimise ääs teeve tüüd nii Mulgi Kultuuri Instituut, Mulke Selts, Mulgi Elu

Edendamise Keskus ku Mulgimaa Arenduskoda ja tõise asutuse, sis keele elunpüsümise iist piame seismä kik ütenkuun.

Kik, kelle jaos mede perimuskuultuur om tähtis, võive tulla julgeste miuge kõneleme. Mulgi vanembes saamine ei tähende sedä, et mia ole sii kige targemb. Ei, ei ole, a ütten tedege saa mia seistä ää selle iist, et püsüs mede komme pidäde au sihen esivanembide vaimuperändust ja tetä tüüd süämege. Ütteviisi tähtsäs om kik – aridus, põllupidamine, reisiäri, käsitüü, murdekiil, ühiskond, aalugu ja pallu muud. Aastidege om asja edenu, a saap viil parembini. Ütenkuun jõvvame kaugembele!

Visteri Kalle
Mulgi vanemb
Mulgi kiil: Ilves Kristi

Mulgimaa lipu päev akas Mustlan pääle koolipere rongikäiguge Mulgi Majaka manu.

Mälumäng tõi noore Alale kokku

Mulgi nädälil, 13. oktoobrel kogunive Mulgimaa mälumänguuvilise koolinoore Ala põhikuuli, et akate pääle täadmisteproovi "Nupute vällä!" kolmande aastega. Kaits aastet tagasi üürjati mälumäng Abja gümnaasiumin.

Kik aaste om võistkonna vällä pannu Tarvastu gümnaasium, Abja gümnaasium, Kitzbergi gümnaasium ja Halliste põhikuul. Manu om tullu Riidaje ja Ala põhikooli noore. Kokku olli siikörd kahessa võistkonda kuvvest Mulgimaa koolist.

Kuna kokku tulti Elme ki-

helkonna Alal, ollive teemades kah valit Elme kihelkonna ilusa kotusse, luudus ja luumiseluu. Mälumängu üürjätuses kõnelive Ala koolilatsse oma koolist ja selle aaluust.

Mälumängu jaos nuputeve ette ant kirjavara perrä küsimusi vällä Mulgimaa raamatukogutüüteje. Aalehe Üitsainus Mulgimaa kohta tiip küsimusi Ilves Kristi.

Pääle päämurdmist kinnitedi kehä suupistelavvan, mille sääd valmis Mulgimaa Kogukonnaköök.

Mälumängu edimese jao võit läits Kitzbergi gümnaasiumi võistkonnale Mulke Unt,

kos murdsive päid Hunt Jaan-Joosep, Särev Anette, Marjak Piia ja Laande Adelle, nende õpeteje om Vene Siret. Tõises jäi Tarvastu gümnaasiumi punt Üitsainus Tarvastu – Rähni Petrik, Veiper Vaido, Kobin Tauno, Ilves Helerin, nende õpeteje om Sootsi Helle. Väige tasavägitsen võistelusen tullu kolmandes Halliste põhikooli punt Murelase ek Laid Alfred, Gaston Niikas, Lumiste Laura ja Rüütel Anete, neid valmist ette õpeteje Merila Anneli.

Esieranis suur tänu uhke vastuvõtmise iist Ala kooli õpetejele Tamme Evelynile.

Mulgimaa põhikooliõpilaste

Mälumängul saive kokku kuvve Mulgimaa kooli õpilase.

Pilt: Koorti Keijo

mälumängu läbiviimise man olli toes Eesti Rahvakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskuultuuri toetamise abinõu. Mälumängu tõine jagu tulep veebruarikuul

2023. Oodet om võistkonna kiigist Mulgimaa kuulest.

Kreevsi Maile
mälumängu iistvedäje
Mulgi kiil: Ilves Kristi

Rahvaröövapäeval tuli õpeteje Kärsti Taavi Ala kooli robotiringi sedäsi. Pilt: Tamme Evelyn

Mulgi nädälil tõmmassive mulgi lipu masti ja rahvarõõva selgä

Mulgi Majaka otsan lehvip nüid Mulgimaa lipp. Pilt: TaaVID Meedia

Tarvastu gümnaasiumi kuulmeistre Kaisi Maila-Liisa, Sootsi Helle, Mäe-oru Aime ja Ambos Liina. Pilt: kooli pildikogust

Vii mätsil aastil om saanu kombes porikuu keskaigan Mulgi nädälit tähiste. Siikörd olli Mulgi nädäl 10. kuni 16. oktoobreni ja sinna sissi mahtusi pallu põnevit tegemisi üle Mulgimaa.

Esmabe olli linapäev ERMi Eimitali muuseumin, kos sai vaadete linateemalist näitust ja kullete Laanemetsa Ly põnevet ettekanne linatüüst vanaste ja nüid.

Töisibe olli mulgi söögi päev Karksi-Nuia kultuurikeskuse, kos peeti Lõune-Eesti toidukonverenssi "Lõune-Eesti moka müüda kultuuriperändus" ja Mulgi söögi vestivali, mille päätegelane olli siikörd Mulgi puder.

Kolmabe olli Mulgimaa lipu päev. Lipp tõmmati masti Mustla pääl Mulgi Majaka otsan ja säälsaman kuulutedi vällä kah uus Mulgi vanemb – Visteri Kalle.

Nelläbe olli üle Mulgimaa mulgi rõövaste kandmise päev ja uskmede pallu olli neid, kes üleskutset kuulda võtve ja rahvarõõva või rahvusliku rõõva selgä tõmmassive. Facebook olli ilusit pilte täüs ja päev läits väige äste kõrda.

Riidi tähistime mulgi keele ja kirjanduse päevä ja pääsündmus sai Tõrva raamatukogu abi ge teos Tõrvan, kos olli käimä tullu Mulgimaalt peri kirjamiis Mikita Valdur, et jagade oma mõttit Mulgimaast ja mulgis olemisest. Pakuti Mulgi korpi, näidäti üvvembit raamatit ja Jas-ka Vello mäng pilli.

Lauba kogunive ärksämbe mulgi joba lõunes Karksi-Nuia kultuurikeskuse, kos sai teos tõine mulgi kirjavara laat – suur osa mulgikiilsest ja -miilsest kirjasõnast olli säääl vaatemes ja ostmises vällä. Nädäli pääsündmus olli tõise uute mulgikiilside laule võisteluse lõpukonsert, kos kanti edimest kõrda ette kik kümme laulu, mes võisteluse pääle tullive.

Pühäbe olli torupillipäev ja Torupillitalun tähistedi Tauli torupilli 50. sünnipäevä.

Tamme Evelyn ja Grenbergi Ave Lõune-Eesti söögikonverensil. Pilt: Juki Ülle

Laanemetsa Ly ERMi Eimitali muuseumin linajuttu aaman. Pilt: Ilves Kristi

Ummuli kirjamiis Orav Elmar Mulgi kirjavara laadal. Pilt: Liivsoni Leana

Mulgi valla kultuuritüü tegije Abja kultuurimajan. Pilt: Rae Mae pildikogust

Abja koolin olli Mulgi nädälis uhke pildiraam tettu. Pilt: Lindvesti Laine

YM

Nelläs Mulgi Söögi Vestival ütten Mulgi pudru võistelusege sai teos 11. oktoobrel. Kige parembes valis rahvas Kitzbergi gümnaasiumi pudru, toises jäi Abja päevakeskuse puder ja kolmandes Kukemarja kohviku puder. Pildi pääl om pudrumeistre Laisaare Aino, Saarela Mari ja Sikka Ivi Abja päevakeskusest, Saulli Laine Kukemarja kohvikust, Purtsak Anne ja Vilgats Viiri Kitzbergi gümnaasiumist. Pilt: TaaVID Meedia

Mulgi puder UNESCO mailmaperänduse nimekirja!

Mulgi Kultuuri Instituut ütten ERMi Eimtali muuseumige korjave inimeste käest Mulgi pudru lugusit.

Vasta küsimuste pääle www.mulgimaa.ee veebilehe pääl või küsi papre pääl ankeeti raamatukogust!

**Aitüma!
Siu lugu om
tükike mede
kultuuriperändusest!**

Nalla kah

***

Resturaanin ütlep peresä ettekandjele: "Pange järgi jäänu süük meile ütten, me viime kodu penile."

"Urraa!" röögive latse rõõmsaste. "Me same omale koera!"

***

Kaits ärimiist aave juttu. "Prilla om kehv aig, kas sia tüülistele palka kah massat?"

"Ei massa."

"A kas na tühün iki käive?"

"Käive, käive!"

"A mes sa arvat, äkki panes sissipääsumassu pääle?"

***

Miis seisap kaalu pääl, kött sissi tõmmat.

Naine küsüp: "Kas sia tõeste arvat, et sii avitep?"

"Muduki! Kudas ma sis mudu neid numbrit näes?" kostap miis.

***

Tohter ütlep tõbitsele: "Siuge om kehvä luu, arvate võip, et kavvas siu enämb ei ole ..."

"Tõeste või? Äkki iki saap viil midägi tetä?"

"No sia võis mudavanne võtta!"

"Kas mia saa sis terves?"

"Ei saa, a sedäsi sia arjut vähäviisi mullage."

***

Mia virbusi ommuku üles ja tunds, et nüid võis küll mägesit liigute.

A sös kändse tõise külle ja mõtli, et las seisäve, ei massa luudust rikku.

***

"Kas Ats om kodun?"

"Om küll, a ta süüp parasjagu. Kas sia tahas kah süvvä?"

"Kött om tühi küll jah."

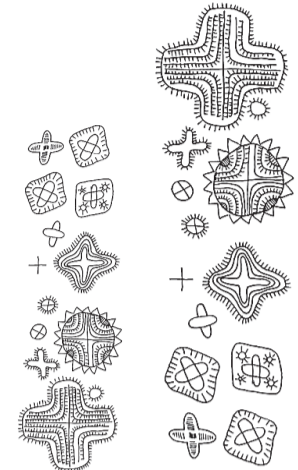
"No käi sis sia kah kodun ärä ja süü kött täüs!"

Latsele

Kadrilaul

Laske sissi kadrisingi, kadri,
Kadril küütse külmeteve,
Kadril varba valuteve.
Kadri om tullu kaugeelta,
ümmert ilma, ümmert otsa,
läbi suu sipa, sopa,
läbi laane lipa-lapa.
Suu olli rikkun sukakirja,
lumi olli rikkun loogakirja,
ärmätüs ää obese.

Rahvalaul

Värvi pilt numbride perrä ärä!

Ruute sissi om ärä paetet 10 nime, millege vanarahvas novembrekuud om kutsun:

KUULJE-, ENGE-, KOSJA-, KÜLMÄ-, LUME-, MARU-, MÄRDI-, KADRI-, TAHMA-, TALVEkuu

Otsi vällä! Loe edes- ja tagaspidi, alt üles, ülevest alla ja viltu kah!

I	M	G	K	E	G	N	E	Õ	B
D	S	A	V	Ü	M	J	D	H	M
R	E	D	Ä	L	L	U	M	E	K
Ä	T	M	G	U	A	M	H	A	T
M	A	R	U	M	U	Õ	Ä	N	Õ
P	D	K	M	J	L	I	K	T	E
A	R	A	O	G	Õ	S	V	H	B
B	O	D	T	S	J	Ü	J	B	V
Õ	M	R	E	G	J	T	U	M	L
G	N	I	O	R	T	A	L	V	E

Sääjä sõna õigeste rivvi, sis saat üte vanasõna.

VALGE KU MÄRT SIS MUST KADRI.

Mulgi Kultuuri Instituudi välläanne Üitsainus Mulgimaa

Aalehe välläandmist toetev Eesti Ravakultuuri Keskuse Mulgimaa perimuskultuuri toetamise abinõu, Tõrva, Mulgi ja Viljandi vald.

Toimetus:

e-post: kristi@mulgimaa.ee

post: Mulgi Kultuuri Instituut, Leerimaja,

Kulla küla, Mulgi vald, 69509 Viljandimaa

toimendei: Kristi Ilves, tel 5344 8176

Toimendusel om voli kirjatükke parande ja lühembes tetä.